

LBRIS

We know
books

Enciclopedia dinozaurilor

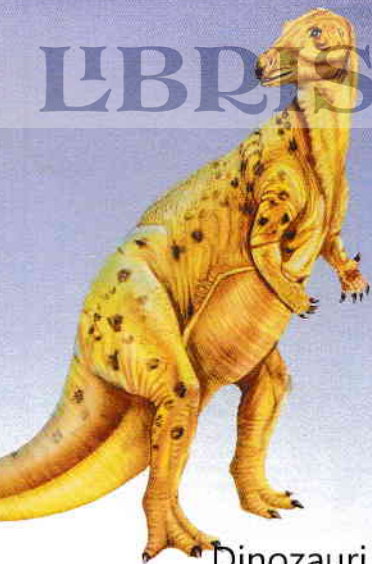

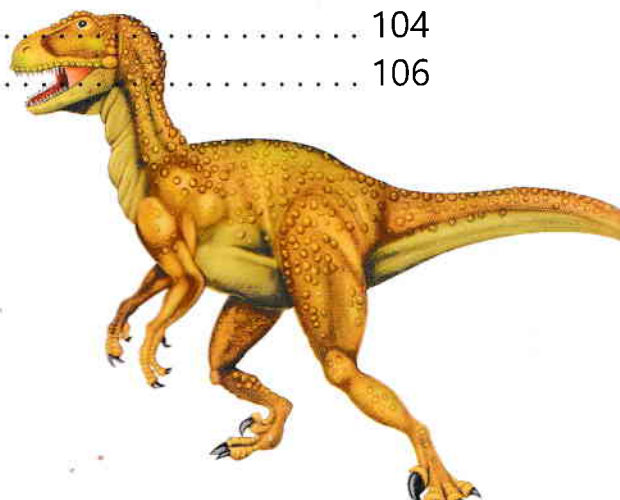
Cuprins

Introducere	6
Fosile de dinozauri	8
Tipuri de fosile	10
Locuri în care au fost descoperite fosile	12
Era dinozaurilor	14
Perioada Triasic	16
Perioada Juristic	18
Perioada Cretacic	20
Clasificarea dinozaurilor	22
Dinozauri cu bazin de șopârlă	24
Dinozauri cu bazin de pasăre	26
Principalele familii de dinozauri	28
Primii dinozauri	30
Primii dinozauri	32
Primii dinozauri din Juristic	34
Dinozaurii din perioada Juristic Mijlociu	36
Dinozaurii din perioada Juristic Târziu	38
Dinozaurii din Cretacicul Timpuriu	40
Dinozaurii din perioada Cretacic Mijlociu	42
Dinozaurii din perioada Cretacic Târziu	44
Dinozauri erbivori	46
Primii dinozauri carnivori	48
Dinozaurii carnivori târzii	50
Dinozaurii omnivori	52
Dinozauri mici	54
Dinozauri mari	56

Dinozauri înalți	58
Anatomia Sauropodelor	60
Anatomia Teropodelor	62
Dinți spatulați	64
Dinți ascuțiți și tăioși	66
Dinozauri cu cioc	68
Scheletul unui Brachiosaurus	70
Scheletul unui Stegosaurus	72
Scheletul unui Triceratops	74
Scheletul unui T.rex	76
Coadă dinozaurilor	78
Dinozauri mai puțin inteligenți	80
Dinozauri inteligenți	82
Femele și masculi	84
Durata de viață a dinozaurilor	86
Dinozauri lenți	89
Dinozauri rapizi	90
Pielea dinozaurilor	92
Reproducerea dinozaurilor	94
Ouăle dinozaurilor	96
Cuiburile dinozaurilor	98
Prădători bipezi (perioada Triasic)	100
Prădători bipezi (perioada Juristic)	102
Prădători bipezi (perioada Cretacic)	104
Erbivori patrupezi - I	106

Erbivori patrupezi - II.....	108
Patrupede cu armură - I.....	110
Patrupede cu armură - II.....	112
Dinozauri blindați.....	114
Dinozauri cu coarne - I.....	116
Dinozauri cu coarne - II.....	118
Dinozaurii cu spate țepos.....	120
Dinozaurii cu cioc de rață.....	122
Dinozauri cu pene.....	124
Turme de dinozauri.....	126
Haite de dinozauri.....	128
Prădători - I.....	130
Prădători - II.....	132
Ucigași uriași.....	134
Alți dinozauri.....	136
Alte animale din Era Dinozaurilor - I.....	138
Alte animale din Era Dinozaurilor - II.....	140
Plante din Era Dinozaurilor - I.....	142
Plante din Era Dinozaurilor - II.....	144
Dinozauri celebri.....	146
Extincția.....	148
Date despre dinozauri.....	152
Numele dinozaurilor.....	154
Lista dinosaurilor.....	156
Index.....	160

Dinozaurii erau reptile preistorice care au populat Pământul, timp de aproximativ 180 de milioane de ani. Perioada în care au trăit a devenit cunoscută drept Era Reptilelor.

◀ *Brachiosaurus* – era unul dintre cei mai înalți dinozauri. Era un erbivor.

◀ *T.rex* – un uriaș dinozaur carnivor.

Cei mai mari și cei mai mici

Cei mai mari dinozauri aveau peste 30 de metri lungime și până la 15 metri înălțime. Cei mai mici dinozauri aveau statura unei găini. Cu toate acestea, majoritatea dinozaurilor erau de mărime medie.

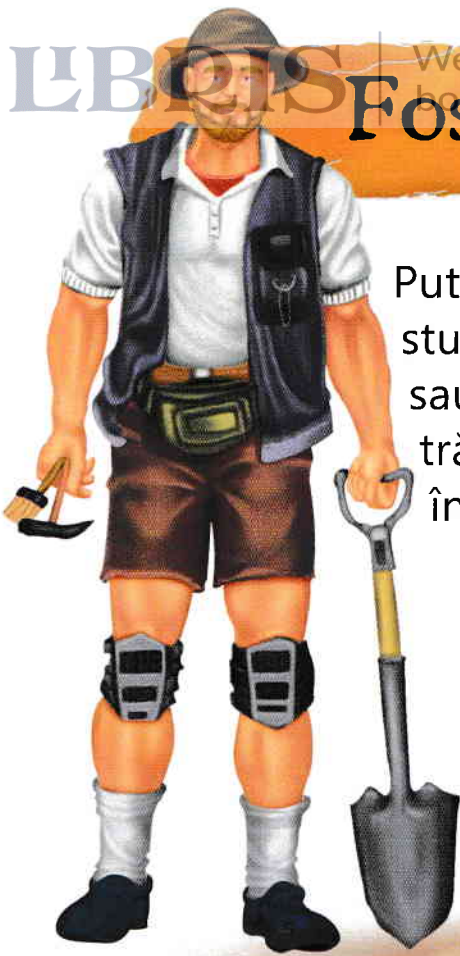

▲ *Argentinosaurus* – unul dintre cei mai **mari** dinozauri din toate timpurile.

Dinozaurii se reproduceau prin ouă. În mod normal, își făceau cuiburi în sau pe pământ. Ouăle aveau diferite forme și dimensiuni.

Fosile de dinozauri

Putem descoperi multe lucruri despre dinozauri, studiind fosilele. Acestea sunt rămășițele, urmele sau impresiunile lăsate de organisme care au trăit odinioară. Au fost găsite fosile de dinozaur în straturile de rocă ale fiecărui continent.

Paleontologia reprezintă studiul vieții de pe Pământ bazat pe fosilele descoperite. Este o ramură a biologiei.

▲ Paleontologii sunt oameni de știință ce studiază fosile.

Fosila unui os are aceeași formă ca obiectul original. Cu toate acestea, nu este formată din os și seamănă mai mult cu o piatră. Culoarea unei fosile este dată de mineralele din care s-a format. Fosilele sunt deseori mai grele decât osul după care s-au format, de vreme ce sunt complet alcătuite din minerale.

▲ Acest paleontolog îndepărtează praful de pe o fosilă, cu ajutorul unei pensule.

Uneltele paleontologului

Paleontologii folosesc multe unelte, precum târnăcoape, dalte, sfredele, lopeți, ciocane și pensule.

Târnăcop: instrument ascuțit, folosit pentru a îndepărta materiale nedorite.

Daltă: unealtă de oțel cu un vârf ascuțit, folosit pentru a ciopli sau a tăia materiale dure, precum lemnul sau piatra.

Sfredel: unealtă cu un vârf subțire și margini ascuțite, folosită pentru a găuri materiale dure, precum piatra și roca.

Lopata: instrument folosit la ridicarea și mutarea materialelor afânate, precum pietrișul, pământul sau nisipul.

Ciocan: unealtă cu un cap greu, rigid, și cu un mâner, folosită la lovituri puternice.

Pensula: unealtă cu peri bine fixați pe un mâner.

Lupa: instrument cu lentile, ce face obiectele să pară mai mari.

Acest paleontolog desprinde cu grijă pietrele de pe o fosilă de dinozaur.

Formarea fosilelor:

Pasul 1: Dinozaurul moare.

Pasul 2: Este acoperit într-un timp foarte scurt de nisip sau noroi.

Pasul 3: Cu ajutorul condițiilor propice, pe parcursul unei lungi perioade de timp, substanța organică din oase este înlocuită cu substanțe minerale, păstrându-se forma osului.

Pasul 4: Dinozaurul devine o fosilă.

Tipuri de fosile

Există două tipuri importante de fosile. Unele dintre ele sunt părți ale corpului fosilizate, în vreme ce altele sunt urme fosilizate. Fosilele corpurilor sunt reprezentate de oase, gheare, dinți, piele și embrioni. Acestea ne pot sugera felul în care arăta dinozaurul. Urmele fosilizate includ urme de pași și ne arată modurile de deplasare și comportamentul dinozaurilor.

Fosilele matriță: O matriță se formează atunci când ceva este presat în noroi moale, apoi eliminat de către descompunere sau extragere, astfel formându-se o impresiune a obiectului.

Fosilele mulaj: O fosilă ce se formează atunci când un spațiu rămas gol, după descompunerea unei plante sau a unui animal, este umplut de minerale sau particule de piatră, ce se transformă în rocă solidă.

Urmele fosilizate: urmele fosilizate sunt cele mai des întâlnite în natură. Sunt impresiuni lăsate pe sedimente de animale ce au trăit odinioară. Cele mai comune urme fosilizate sunt urmele de picioare sau cărările, culcușurile, adăposturile, locurile de hrănire, mulajele și matrițele.

Fosile propriu-zise: Sunt fosile ale animalului sau ale părților corpului.

▲ Aceste urme fosilizate numite ichno-fosile sunt urme ale picioarelor dinozaurilor. Ichno-fosilele ne arată deplasările și comportamentele dinozaurilor.

Acesta este fosila unui cap de Massospondylus, un dinozaur ce a trăit în partea de est a Canadei, în perioada Jurasic.

Această fosilă de dinozaur din perioada Cretacic a fost găsită în Deșertul Gobi, din Mongolia.

Aceasta este o fosilă a corpului. Cel mai des întâlnite părți ale corpului fosilizate sunt cele dure, precum oasele, ghearele și dinții.

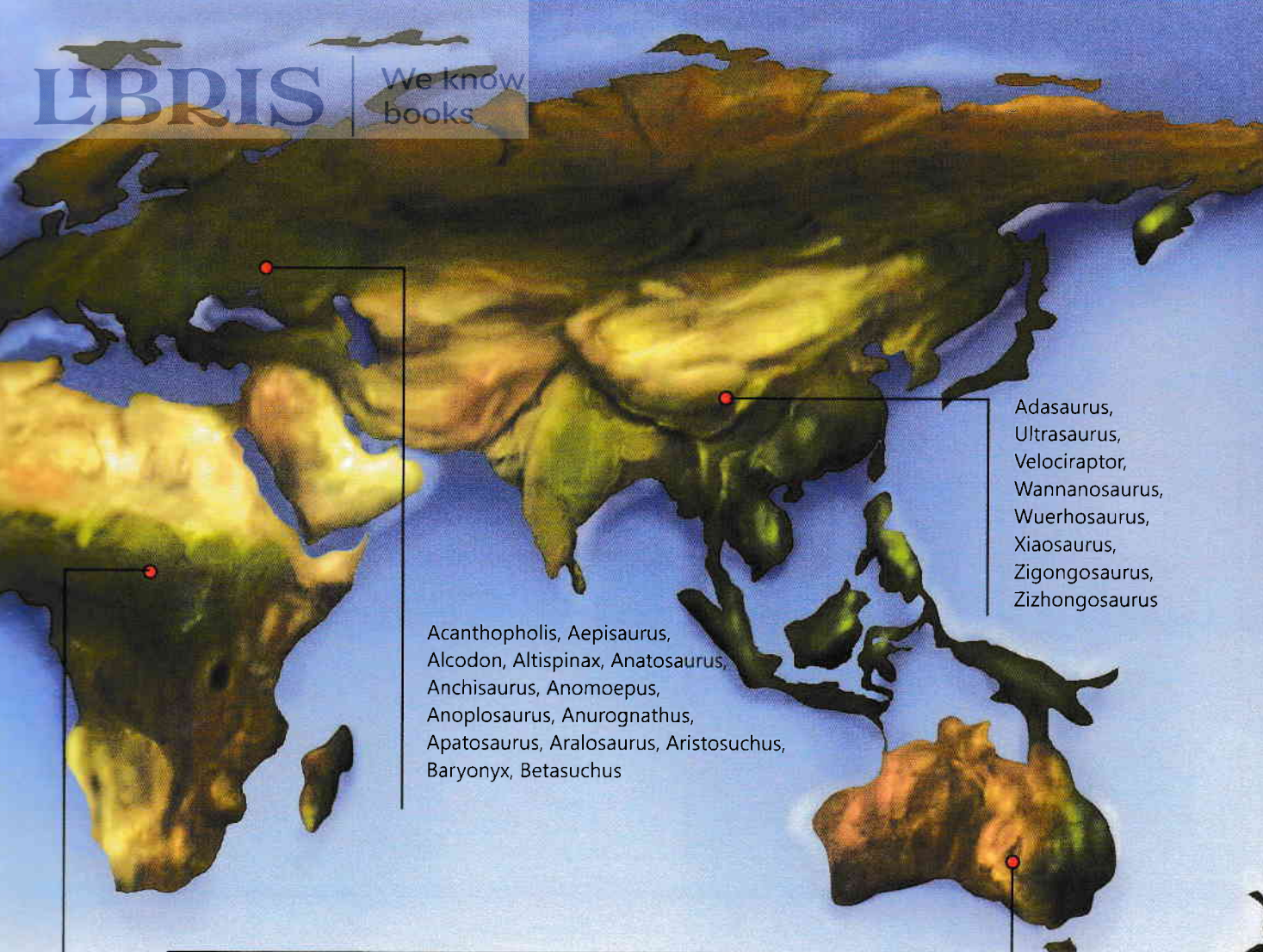

Allosaurus, Amphicoelias,
Apatosaurus, Albertosaurus,
Amblydactylus, Ammosaurus,
Anchiceratops, Anchisaurus,
Ankylosaurus, Anodontosaurus,
Arrhinoceratops, Brachylophosaurus,
Centrosaurus, Chasmosaurus, Cheneosaurus, Chiostenotes,
Cionodon, Colombosauripus, Corythosaurus, Brachiosaurus,
Camarasaurus, Camptosaurus, Cathetosaurus, Ceratosaurus,
Cionodon, Daspletosaurus, Dromaeosaurus, Dromiceiomimus,
Dryoplosaurus, Denversaurus, Edmontonia, Edmontosaurus,
Elasmosaurus, Eoceratops, Eucentrosaurus, Euoplocephalus,
Gorgosaurus, Gallator, Gravitholus, Hadrosaurus, Hylonomus*,
Hypacrosaurus, Ichthyosaurus*, Lambeosaurus, Laosaurus,
Leptoceratops, Macrofalangia, Monoclonius, Ornatolitholus,
Ornithomimus, Pachycephalosaurus, Pachyrhinosaurus,
Panoplosaurus, Parasaurolophus, Parksosaurus, Pentaceratops,
Plateosaurus, Procheneosaurus, Prosaurolophus, Ricardoeschia,
Saurolophus, Saurornitholestes, Scolosaurus, Segnosaurus,
Stegoceras, Struthiomimus, Styacosaurus, Tetrapodite,
Tetrapodosaurus, Thescelosaurus, Torosaurus, Triceratops,
Troödon, Tyrannosaurus

Abelisaurus, Aeolosaurus, Alvarezsaurus,
Amargasaurus, Campylodoniscus,
Carnotaurus, Cymbospondylus,
Eoraptor, Eustreptospondylus,
Frenguellisaurus, Giganotosaurus,
Hadrosaurichnus, Herrerasaurus,
Ichthyosaur, Iguanodon,
Ophthalmosaurus, Patagosaurus,
Riojasaurus, Saltasaurus

Locuri în care au fost descoperite fosile

Au fost găsite fosile pe fiecare continent din lume, iar în fiecare an se descoperă unele noi. Primii dinozauri care au fost găsiți și denumiți au fost *Iguanodon*, *Megalosaurus* și *Hylaeosaurus*. *Iguanodon* a fost descoperit în anul 1822, de către un geolog englez, Gideon Mantell.

Adasaurus,
Ultrasaurus,
Velociraptor,
Wannanosaurus,
Wuerhosaurus,
Xiaosaurus,
Zigongosaurus,
Zizhongosaurus

Acanthopholis, Aepisaurus,
Alcodon, Altispinax, Anatosaurus,
Anchisaurus, Anomoepus,
Anoplosaurus, Anurognathus,
Apatosaurus, Aralosaurus, Aristosuchus,
Baryonyx, Betasuchus

Agrosaurus, Allosaurus, Atlascopcosaurus,
Ausktribosphenos, Austrosaurus, Fulgurotherium,
Kakuru, Kronosaurus, Leaelynasauria, Minmi,
Muttaborrasaurus, Ozraptor, Platypterygius,
Pterodactyloids, Pterosaurs, "Qantassaurus,"
Rapator, Rhoetosaurus, Timimus, Tylosaurus,
Walgettosuchus, Woolungosaurus

Abriotosaurus, Aegyptosaurus, Afrovenator,
Algoasaurus, Aliwalia, Anchisaurus, Aristosaurus,
Astrodon, Azendohsaurus, Bahariasaurus, Barosaurus,
Blikanasaurus, Bothriospondylus, Brachiosaurus,
Carcharodontosaurus, Ceratosaurus, Cetiosaurus,
Dicraeosaurus, Dromicosaurus, Dryosaurus,
Dysalotosaurus, Elaphrosaurus, Erectopus,
Eunotosaurus*, Euparkeria*, Euskelosaurus,
Eustreptospondylus, Fabrosaurus, Geranosaurus,
Grallator, Heterodontosaurus, Inosaurus, Iguanodon,
Janenschia, Jobaria, Kangnasaurus, Kentrosaurus,
Lanasaurus, Laplatasaurus, Lapparentosaurus,
Lesothosaurus, Likhoelesaurus, Lycorhinus,
Lystrosaurus*, Malawisaurus, Majungasaurus,
Majungatholus, Majungatholus

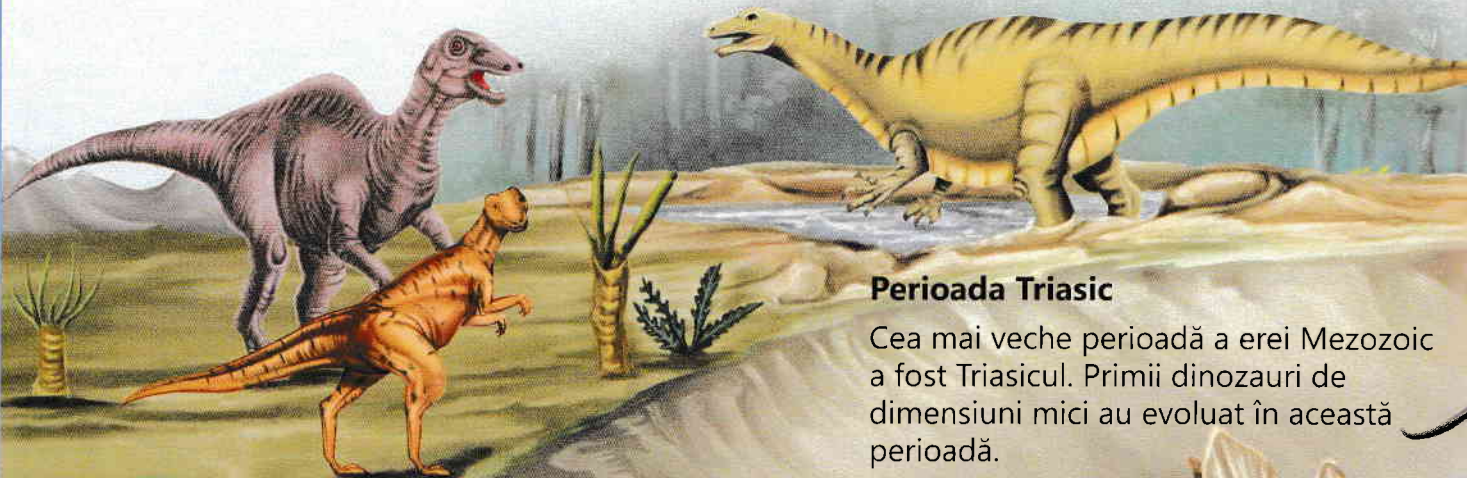
Lagerstätten

Este un cuvânt german, care înseamnă „locuri de depozitare ale fosilelor”. *Lagerstätten* sunt depozite geologice bogate în fosile variate, foarte bine păstrate, ce arată diversele tipuri de organisme dintr-o anumită zonă. Aceste fosile spectaculoase reprezintă un uimitor „instantaneu” al unei ere. Unele dintre aceste Lagerstätten sunt La Brea Tar Pits (California, SUA), Ediacara Hills (Sudul Australiei), Burgess Shale (British Columbia, Canada), Solnhofen (Germania) și Mazon Creek (Illinois, SUA).

LIBRIS We know Era dinozaurilor

Dinozaurii au trăit în era Mezozoic. Această eră a durat aproximativ 182 de milioane de ani.

Perioada Triasic

Cea mai veche perioadă a erei Mezozoic a fost Triasicul. Primii dinozauri de dimensiuni mici au evoluat în această perioadă.

Perioada Jurasic

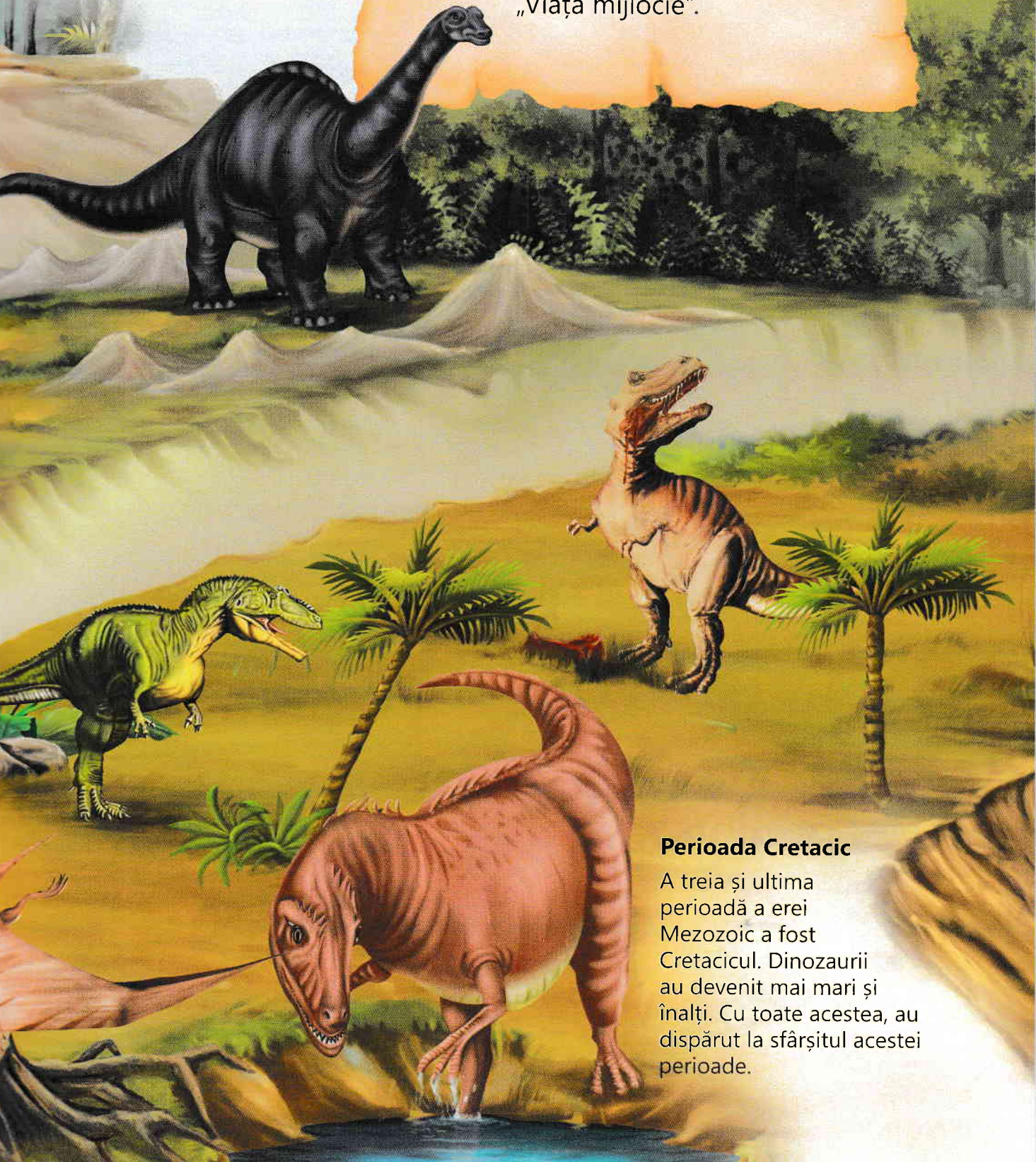
Cea de-a doua perioadă a erei Mezozoic a fost Jurasicul. Pe parcursul acesteia, dinozaurii au început să se diversifice și să se răspândească.

Pangea

În timpul erei Mezozoic, Pământul era foarte diferit. Uscatul nu era împărțit în mai multe continente, ci era o singură porțiune uriașă de pământ, cunoscută și drept super-continent: Pangea. Clima era mai caldă, iar nivelul mării era mai ridicat.

Trei perioade

Mezozoicul este împărțit în trei perioade: Triasic, Jurassic și Cretacic. Fiecare dintre aceste perioade este împărțită în mai multe epoci și etape. Mezozoic înseamnă „Viața mijlocie”.

Perioada Cretacic

A treia și ultima perioadă a erei Mezozoic a fost Cretacicul. Dinozaurii au devenit mai mari și înalți. Cu toate acestea, au dispărut la sfârșitul acestei perioade.